

ឆ ព្យញ្ជនៈទី ២ ក្នុងច្បាប់ ២ ជាភាសាដ៏ មានសំ-
 ឡេងក្នុងភាសា គឺត្រង់ក្រអូងមាត់ ជាធម៌ត-អយោសៈ ភាសា
 សំស្ក្រឹតនិងបាលីមានសំឡេងជា ច្បុះ ។ ព្យញ្ជនៈ នេះ គាម
 សំយោគវិធាន, កាលបើមានព្យញ្ជនៈដទៃទៀតនៅពីខាងដើម ត្រូវ
 តម្រង់ ៥ ពីខាងលើជាធរណី ដូចជា ចខ្ចា យា “ប្រមោស
 ព្រះចន្ទៈ” ឆខ្ច ឆ “ដំរីមានក្បាល ៦ ព័ណ៌” ។ សេដ្ឋក្ខ ឬ
 សេដ្ឋក្ខត្រ “ឆប្រស” ជាដើម, ឯឆ័ងប្រើជា ចខ្ចា យា,
 ឆខ្ច, សេដ្ឋក្ខ ឬ សេដ្ឋក្ខត្រ ដូច្នោះ ក៏ប្រើប្រាស់-
 យោគវិធានឡើយ, លើកលែងតែពាក្យជាភាសាប្រាសាទដែលមាន
 សម្បជញ្ញវិធីក៏ត្រូវប្រើ ។

ឆ ក. បំភាន់ដោយសំដី ដើម្បីនឹងយកទ្រព្យរបស់គេ ៖
 ឆយកម្រិត, ឆរាជាកម្រិត ។ ឯកសព្វកហនៈ
 ប្រតិទិន្យម៉ាត់ខ្ពស់កន្លះ ខ្ពស់បង្កើរ ៖ ឆប្រមុក្ខុនោ បទ្គាន
 បំនិទ្ធិទ្រព្យ ។

ឆ (ឆប្រះ) ប. សំ. (ព. ៖ សំ. ឆស) ប្រាំមួយ
 (៦) ។ ឆោស (ឆ-មាស) “ប្រាំមួយទេ” ។ គាមសំ-

យោគវិធាន ត្រូវតម្រង់ ៥ ជា ឆខ្ចា យា, ព្រោះ ឆ “៦” នេះ
 កាលបើឡើនៅពីខាងដើមសព្វដទៃ ត្រូវតែតម្រង់ព្យញ្ជនៈខាងចុង
 ទោះជាធរណី, ដូចជា ឆ + ខ្ច ឆខ្ច ឆ “ដំរីមានក្បាល ៦
 ព័ណ៌” ។ ឆ + វិច ឆវិច “៦ប្រការ, ៦យ៉ាង” ជាដើម ។
 បើមានស្រៈនៅខាងចុងត្រូវពុះអាធិបតេយ្យ, ដូចជា ឆ + អង្គ
 ឆអង្គ “អង្គ ៦” ។ ល។

ឆ ឬ **ឆ** ១. សូត្រដោយទឹកល្អប្រាថ្នាប្រាប់អ្វីនិមួយ
 ដូចជា មានស្រូវអង្ករជាដើម ។

ឆ ២. ដែលមានញាតិញ្ញាតិ ៖ ឆក្សណៈ, ឆយ្យ
 ឆក; ឆកសមុទ្រ ។

ឆ ៣. ចប់យកដោយប្រញាប់ ៖ ឆោឆកអីក៏ខ្លាច។

ឆ ៤. កាមរាវិច (ឆ-កម្រិត) ១. (ព. ៖) មានស្លាប់ ៦
 ជាប់ក្នុងត្រកាមរាវិច បាតុមហាណិកា, ភារត្តិវិញ្ញ, យា-
 មា, កុសិត, ខិម្ពានិក, ចារិម្ពិសវិភី ។ (តាម
 សំយោគវិធានត្រូវតម្រង់ ៥ ជា ឆខ្ចា យា) ។

ឆ្នាំ១៧ (៥-សាត) ១. ឬ គុ. សំរាប់ ៦ ក្នុងចំនួនសំរាប់
សំរាប់: ឆ្នាំកោសិក (ឧ. ព. ស៊ីក ១២) ។

ឆ្នាំ១៨. ឈ្មោះសម្រាប់បុព្វបុត្រ ឬ សូម្បីជាយោង
សំរាប់គ្នាឬគ្នាឬប្រាប់ប្រាប់ស្របគ្នា: មីនា, នាសវណ្ណក

ឆ្នាំ២ កិ. (បិ.) ច្របាច់, បំប្លែង ។ ធ្វើសម្រាប់,
ស្រប ។ ព. ប្រ. ប្រាសចេញមុខ, ឈ្លាំងចេញមុខ ដើម្បីឲ្យដឹង
ផង: នាពេលទំលើកទៅចុះ (ព. សា.) ។

ឆ្នាំ៣ គុ. ដែលប្រើស្រាប់: ចាត់តាំង ។ ព. ប្រ.
ថា ប្រែនា គឺហោរិយដឹងគ្នាឬចម្លង ។

ឆ្នាំ៤ គុ. ពាក្យចម្លងឬចម្រៀង, ទទួលបានកំរិត ។

ឆ្នាំ៥ គុ. សូត្រដោយធាតុគ្រឹះដើម ។

ឆ្នាំ៦ កិ. កាន់ដោយប្រណិយោគ: នាគស្រា ។
(ស. ជីក អ. ថ. ភីក "ទាញ...") ទាញសំរាប់បង្ក-
ប្រល ចាប់ផ្តើមសំរាប់ចាប់ផ្តើមដល់ចាប់ផ្តើមដំបូងគេឬស្រប
ធម៌បង្កប្រល: ឱមន្តរណកនាគ (ស. ស.) ។

ឆ្នាំ៧ ១. បន្ទោះច្នៃ ។ ឬសំរាប់កុម្មុយនេស៊ីយ៉ាត
សម្រាប់កុម្មុយនេស៊ីយ៉ាត ។ ឬច្របាច់ក្នុងគ្នាឬល្អោះ:
នាគរណ្ណ, រណ្ណនៈចេញពីនាគ ។ ផ្តាច់ដំបូងចំនួន ១
សម្រាប់ច្រើនចំនួន ១ កណ្តាលស្រា ដោយសេចក្តីកាន់ ។

ឆ្នាំ៨ គុ. សូត្រដោយវត្ថុស្នើសុំធ្វើដោយលោហធាតុគ្រឹះ
ឬទង្គិចដោយដើម ។

ឆ្នាំ៩ កិ. (បិ.) ធ្វើអ្នកប្រកួត, ធ្វើឲ្យរាក់រើស្នេហា, ធ្វើ
ឲ្យទាស់ដំណើរពិចារណា: ការកំពុងតែស្រួលល្អៗពេក ព
មកនាពេលចុងអស់ (ព. សា.) ។

ឆ្នាំ១០ កាល (ធានៈនាស) ១. (ធានៈ សំ. ច្បាប់-
កាល) កាលសម័យដែលយូរ, សម័យដែលអត់យូរ:
ប្រទេសលើទាតកាល ។

ឆ្នាំ១១ កិ. (ធានៈកៈទុក) ១. (ធានៈ) ទុកកើតអំពី
យូរ, អំពីអត់យូរ ។

ឆ្នាំ១២ កិ. (ធានៈកៈក) ១. (ធានៈ) នាគកកយៈ
សំ. ប្រាកដកកយ ក៏យក់អំពីយូរ, អំពីអត់យូរ ។

ឆ្នាំ១៣ កិ. (ធានៈកៈកេត) ១. (ធានៈ សំ. ច្បាប់-
កេត) កេតដែលកើតចេញពីអំពីអត់យូរ ។

ឆ្នាំ១៤ កិ. បរិភោគ, ស៊ី: ឱមន្តរណកនាគ,
នាគចម្លង (ស. ស.) ។

ឆ្នាំ១៥ ១. (ស. ឆ័ត) ពាក្យសម្រាប់ប្រើប្រាស់: ឱ-
យាយចេញឈ្មោះខ្លះថា ខ្ញុំ ទៅរកកិច្ចខ្ញុំស្រា ឬសមរម្យ
(ច្រើនដោយទម្រង់) ។

ឆ្នាំ១៦ កិ. ហើយក៏ចុះចាត់ ដើម្បីដឹងបាច់ផ្តើម: វត្ថុ
នាគកុសមា ។ ស្រដៀង ដោយដៃកាត់: នាគសមា ។ ។
លុកលុកទៅដោះ: អណ្តាតភ្លើងនាគសយាចម្ពុះ ។ ១.
ព. ប្រ. ទៅមួយដាច់ គឺទៅមួយសំខុ, មួយស្រួល, មួយឆ្ងល់ ។

ឆ្នាំ១៧ ១. (កិ.) ច្រើនច្រើនឬច្រើន ឬសម្រាប់
ចាប់ផ្តើមទទួលបានកំរិតឬចាប់ផ្តើមច្រើន ។

ឆ្នាំ១៨ កិ. វិ. ដែលប្រឆាំង, ស្រក់, បិទ: ដើរ
ដាច់, ទៅដាច់ ។ ពាក្យដ្ឋយ យីក, យូរ ។

ឆ្នាំ១៩ កិ. តាមកាយឲ្យរាយ, ឲ្យរាប, ឲ្យស្មើ:
នាយដី, នាយសំរឹក ។

ឆ្នាំ២០ ១. (សំ. ពា. នាយា "ស្រមោល,
ច្របាច់: រូប: សំអ...") ពាក្យសម្រាប់ចំណាយឲ្យដឹងពាក្យ
រើត, រោម ឲ្យមានសេចក្តីប្រែក្លាយប្រែប្រួល: រើតនាយ
តំល្អប្រសើរ, វិញ្ញា (ទំ. ព. រើត ១២) ។ រោមនាយ
គឺមានប្រស្រៀតស្រស់, ល្អប្រសើរ (ឧ. ព. រោម ១២) ។

ឆ្នាំ២១ (ធានៈ) ១. (សំ. ពា.) ស្រមោល,
ច្របាច់: រូប: សំអ... ។ សំចុកសម្រាប់ចំណាយឲ្យដឹងពាក្យ
ក្នុងសម័យសព្វថ្ងៃនេះ: កាន់ក្បួនពាក្យច្រើនក្នុងពាក្យ
ដែលខ្លះលោកចំរើនចម្រើនឲ្យទៅដោះ: សម្រាប់ច្រើនពាក្យ
ក្នុង ទៅដល់ស្រមោលច្រើនលើមួយស្រី ដែលនោះជាច្រើន

សម្រាប់នោះចាប់ផ្តើមដោះ: សុខចម្រក កំលាំងយកឲ្យក
ច្របាច់ហើយគេលក់ឲ្យស្រមោល ហើយមានកំលាំងច្រើន
មានវិញ ទេ ធ្លាប់សករាជដើមដំណើរ: ក្នុងសម័យសព្វថ្ងៃ សូម្បី
សមរម្យលោកឲ្យមានសំបុត្រនោះកាន់ក្បួនឲ្យដោះ (ហើយជាសក្ខី-
ដីកា សម្រាប់ឲ្យសមរម្យលោកកាន់ជាសម្រាប់) ។

ឆ្នាំ២២ ១. (សំ. ពា.) ឧក្រុមច្រើនច្រើន
ច្រើនច្រើនស្រមោល (ព្រះច្បាប់ កញ្ចប់) ។

ឆ្នាំ២៣ ១. (សំ. ពា.) ម្លូរតែង
(អាកាល) ។

ឆ្នាំ២៤ ១. (សំ. នាយាត្រីតិ) ឧក្រុមច្រើនច្រើន,
ឧក្រុមតែង (ព្រះច្បាប់) ។

ឆ្នាំ២៥ ១. (សំ. ពា. នាយាត្រីតិ) ឧក្រុមច្រើនច្រើន
សំបុត្រស្រមោល, តែងច្របាច់ (ធានៈ) ។

ឆ្នាំ២៦ (ធានៈ-សំរឹក) ១. (ធានៈ) នាយា-
លក្ខណៈ ប្រើប្រាស់: ព្រះនាយាសំរឹក (ស. ស.) ។

ឆ្នាំ២៧ កិ. វិ. ដែលបំបែកសំរឹក: វិលនាស, វិល
ល្បើននាស, សុខនាសច្បាប់ទៅ, រើសទៅរើយញ
នាស ។

ឆ្នាំ២៨ កិ. សរសេរចម្លងស្រង់សេចក្តីដោយធ្វើឯង,
សរសេរចម្លងស្រង់សេចក្តីដោយអក្សរច្រើនច្រើនច្រើន ។

ឆ្នាំ២៩ ១. សូត្រដោយចាប់ផ្តើមច្រើនច្រើនច្រើនច្រើន

ជាតិមានផែនការដើម ដែលកំពុងដោះស្រាយស្ថិតិសម្រាប់
មានចំនួនច្រើនផ្សេងៗទៀត ។

ជំរុញ ឬ ជំរុញ កំ. វ. ឬ គុ. ដែលសំខាន់ៗ
រៀប, លើស, យក : លើសជំរុញ ។

ជំរុញ ១ គ. ស្រដៀងគ្នា, ប្របេះគ្នា ។ កំ. វ. ដែល
ដឹងទៀបដំណែល ដឹងច្រើនច្រើនក្រៅពីបង្គំ : ចោលដំណែល
គ្រាន់តែដឹង ។

ជំរុញ ២ កំ. ចាប់ផ្តើមឲ្យទៅដើម្បីមូល ។

ជំរុញ កំ. វ. ឬ គុ. ដែលអស់សំខាន់ : លើសជំរុញ
(ម. ព. ជំរុញ ៧២) ។ ដែលក្រហមស្រស់ : ស៊ីស្វា
ដឹងជំរុញ ។ ក្រហមជំរុញ គឺក្រហមស្រស់ ។

ជំរុញ កំ. ស៊ី (ព. ប.) : ត្រូវបានប្រយោជន៍ ដេក
នៅដំបូងនាគ គ្រឿងសឹកទុកតាហាន ក្រើនម្ល៉ា
ទុកប្រាជ្ញប្រាយ (សាស្ត្រាចារ្យវិសោយ) ។

ជំរុញ ឬ ជំរុញ ១. សូត្រដោយផ្តល់នូវស្រុយ ដទុស
គ្នា ឬ ទុកគ្នា ។

ជំរុញ កំ. វាស់សម្រាប់ជាមួយដំណើរឲ្យស្រួល ។

ជំរុញ ១. សូត្រដោយលោហជាតិស្នើសុំស្រុយ គ្នា
ទុកទុក ឬ ដោយគ្នា, គោះ ឲ្យចំណង់គ្នា ។

ជំរុញ កំ. លក់, ស៊ី : ទុកដំណឹង ។

ជំរុញ កំ. (ចំ.) ចាត់ទុកក្រៅ សំយុងចុះទៅលើនៃ ឬ ទៅ
លើផ្ទះសម្រាប់ក្រោយ ឬ កំចាត់ស្លឹកកែ, ចង់ផ្ទះដង ចាត់ទុក
ក្រៅ ឲ្យចេញសំខាន់ : ទុកដំណឹង; ទុកដំណឹង ។ ចុះស៊ី, អាចស៊ី
ស្លឹក, ឈឺអាណា កំហៅថា ទុក ដៃ ។ បញ្ចប់ទិដ្ឋភាព
មានប្រយោជន៍ ស្រុកគ្រាន់តែប្រើទ្រង់កំណើតនៃប្រយោជន៍ កំ
ហៅថា ទុក ដៃ : ទុកដៃ - ទ - ផ្លូវលើកូនខ្លះ ឬ
លើកូនខ្លះ ។

ជំរុញ កំ. វ. ឬ គុ. ដែលស្រួល, តិច, ប្រាកដ, ដែល
ប្រាកដ, ពួក, សំខាន់ៗ : គ្រូនេះចាយទុកលាស់; ផ្លូវ
នេះទុកលាស់ ។

ជំរុញ កំ. (ព.) ចាប់, កាត់, ចំណាស់ : កុំយក
ដៃទៅទុកក្នុងខ្លួនខ្លួន (មិនសូវច្រើន) ។

ជំរុញ កំ. (សំ. គុ. កាត់, កាប់, កាប់ចែក,
ហើម) ឲ្យទៀង, ទៅទៀង ។ គុណនេះគឺប្រាកដក្រៅគ្រប់
ទប់មិនឈ្នះ ។ គុណនេះ គឺទំនង់ដូចជាចាប់កើតដេរ ។

ជំរុញ ២ ១. សូត្រដោយប្រាប់ឲ្យដឹង ដែលចុះក្រោះ
ស្រាប់ហាយក្រៅ ។

ជំរុញ កំ. ធ្វើឲ្យមានស្ថានភាព, កាត់ផ្តាច់រូបភាព
ផ្តាច់ តាមស្ថាន : យកវិសោយទុកចំណុះ ។

ជំរុញ កំ. ចំណុះដោយចោលចេញ, លេចសូរដោយ
ចោលកល ដើម្បីឲ្យដឹងការងារ ។

ជំរុញ ១. ពាក្យសម្រាប់ដឹងហយឲ្យដឹងពាក្យ ចេះ : គេច-
គួរ ដឹងចេញទ្រង់ច្រើនមានយូរក្រោយ ។

ជំរុញ ១ កំ. ចក្ខុវិស័យដោយក្រៅឬដោយក្រៅ
ដែលស្រាយដោះទៀងដល់ប្រធាន គាំឲ្យល្អ, ឲ្យកណ្តាលឬគាំឲ្យ
ចង្រ្កា ឬ ចង្រ្កាដងក្រចកដើម ។

ជំរុញ ២ កំ. គុណសម្បត្តិ, រោងចក្រដោយ
អណ្តាតភ្លើង : គូស្រ្ត, គូស្រ្តចំណុះ ។ កំ. ឬ
កំ. វ. គូស្រ្ត, ដេរភ្លើង : ទឹកគូស, ឈើរោង
គូស ។ គុ. ដែលចាស់ភ្លើងកកល់ទ្រង់ : បាយគូស-
ភ្លើង ។

ជំរុញ គុ. ទុក, ថ្ងៃថ្ងា, ប្រសើរក្នុង : ស្ត្រីនឹង ។
នឹងតោយ ស្រស់ចំព្រាថ្ងៃថ្ងា ។ នឹងតោយ ដែលមាន
ប្រកាសប្រសើរក្នុង (សម្រាប់ប្រើក្នុងកាស្យ) ។

ជំរុញ កំ. វ. ឬ គុ. ភ្លើយ, តោរភ្លើយ, សោ-
ភ្លើយ, យ៉ាងស្បើយ : ភារភ្លើយ, ភ្លើយភ្លើយ, ក្រ-
អូរភ្លើយ ។

ជំរុញ កំ. (យ. ព. ទ.) កំណើត, ក្រុមគ្រា
ចើល, ឲ្យដឹងចាប់សំខាន់ប្រើក្រុមគ្រាចេញ : ភ្លើង

រថយន្ត, យកទៅទៅទៀត (ម. ព. គេកាន់ ៧២) ។

ជំរុញ គុ. ភ្លើងចង្រ្កាភ្លើង : ស្តាយភ្លើង ឬ
ភ្លើងភ្លើង ដំណាយឬភ្លើងភ្លើងចង្រ្កា ។

ជំរុញ ឬ ជំរុញ កំ. វ. ដែលឈឺចាប់ដោយដំណឹង
ស្រស់ៗ គ្នា ឬ ចាប់ភ្លើង ឬ ភ្លើងចង្រ្កា ឬ ភ្លើង : ឈឺភ្លើង,
ឈឺភ្លើង ។

ជំរុញ កំ. វ. ឬ គុ. (ម. ព. ជំរុញ) ។

ជំរុញ កំ. (ម. ព. គេកាន់) ។

ជំរុញ ឬ ជំរុញ កំ. វ. ដែលមានការពឹងចាប់ស្រស់ៗ :
ឈឺភ្លើង ។ ដែលឲ្យភ្លើង, ដុះភ្លើង : ទឹកភ្លើង,
គុណ (ម. ព. គុ. ១ កំ. ៧២) ។

ជំរុញ កំ. ភ្លើងចាប់, វិសោយដោយភ្លើង, កើតមាន
ភ្លើង : ភ្លើងចាប់, ភោគភោគហើយ ។ គុ. ដែល
ភាយផុត, ដែលចាប់ចូលភ្លើង : គុណនេះគឺស្រស់ ។

ជំរុញ កំ. ភ្លើងក្រហម, រោងកល ក្នុងស្ថាន : សក្ខ-
រោងក្រហមភ្លើងទុកភ្លើងកំលើសនេះផ្តុំជាដំបូង ។ ដឹង
ភ្លើង, ភ្លើងភ្លើង : ភាគគ្រាន់តែភ្លើងដោយ
ភ្លើងរោងភ្លើងប្រាប់ភ្លើង កំស្រាប់តែរោងភ្លើង
អ្នកណាភ្លើងកំណើត ។

ផែន ១. (ឃ.) ទោះ : ផែន ពីរនៃទៅអ្នករាជ ប្តីយកកម្មប្តីខ្លួន ?

ផែន ១ កិ. ឬ កិ. វិ. ធ្វើឲ្យមានផែន, ប្រៀបប៉ុណ្ណោះ : ក្តារមួយសន្ធឹកនេះ ត្រូវទុកទោលចាំដំរីខោង ឲ្យរាបស្មើចុះ កុំបាច់ផែន, មួយសន្ធឹកខ្ពស់ត្រូវការ ផែនតាមដំខ្នងដែលខ្ញុំគូសឲ្យ ។

ផែន ២ គុ. ដែលមានរបត់ខ្លោចចេញលុកលុនឆ្នាក់- កខ្លើន : ស្លឹកផែន ។

ផែនកែ ១. (ឃ. ឃ. ពុស-ស្តុស Pousse-Pousse) ទោះឡើយ គឺទោះប្រហារដែលលឿនទៅដោយការ កម្លាំងនៃមនុស្សឆ្នាក់ម្តង : ជិះផែនកែ, កេស៊ីមូសផែ- កែ (មានប្រើផែនកែសម័យមុន) ។

ផែនរក កិ. (ឃ. ព្រួយបារម្ភ ឃ. សិរិសេរ Chercher "រក") សួររក, ពិសិទ្ធិមើល, ត្រួតត្រាមើលឲ្យ ជិត : ទៅអ្នកត្រូវយកគោរទៅជិត ត្រង់ប្រទះ ប៉ូលីសផែនកែ ។ ច្រើនប្រើកាត់តាក់កណ្តាលពាក្យជា ផែន ឬ ទោះ : ប៉ូលីសផែនកាត, មេអាយទៅថ្នាំ ។ ប្រើពាក្យ ទៀត ជាដំនូសដំរី : ប៉ូលីសទៀតកាត (ឃ. ព. ទៀត ៨២) ។

ផែន ១. ឆ្នាក់... (ព. ក.) ។ ឆ្នាក់ជាដំរីនៅ ត្រង់គល់ដាវ : ផែនដាវ (មិនសូវប្រើ ព្រោះជាពាក្យយោ ដោយគ្មានយកពាក្យអាសក្រាម, ប្រហែលជា ប្រាប់ដាវ ឬ ក្បាច់ដាវ វិញ ព្រោះជាសំដីគ្មានសម) ។

ផែន ឬ ផែនៗ ខ. សូរ្យដោយកណ្តាប់ចូរដោយ គ្រួសារទំនាម (ឃ. ព. ផែន ៨២) ។

ផែន កិ. រលះបុរ, រលះហាម ។ គុ. ដែលរលះ បុរ, រលះហាម : ចាត់ផែន, កាំបិតផែន, ចប់ផែន ។ ផែន ឬ មាត់ផែន បច្ចុប្បន្នដែលជាប់ផែនខ្លះពិតណាស់ មានសល្យាទាំងប្រាំ ។ ផែនធ្នង់ ផែនច្រូង (ឃ. ព. ធ្នង់ ៨២) ។

ផែន គុ. ឬ កិ. វិ. ដែលរៀបចំសុំបង្គាប់, ដែលមិន ត្រង់, ដែលជ្រុលស្រុសស្រួលទៅក្នុង : បង្គាប់ផែន, ការ ផែនសាច់ឈើខ្លួនអស់ ។

ផែនយ៉ា ១. ឈ្មោះគ្រូមួយបែប គេប្រើសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងពិធីបុណ្យកម្រិតបុណ្យ : អ្នកទ្រុកផែនយ៉ា ។

ផែនដា ១. កោលប្រហោង, ធារ : មិយាយមាត រោង ។ ផ្នាត់ពាក្យ, ផ្នាត់សេចក្តី : ចាប់រោង, ត្រូវ

រោង ។ ប្រកាស : រោងរកគ្រួសារសាស្ត្រ ។

ផែនក គុ. ដែលងាយចេញ : មនុស្សរោងក, កំរិតរោងក ។ រោងកទៅ គុ. ដែលរោងកទៅចាំដំរី ។

ផែនម ១. ប្រកាស, ទ្រង់ទ្រាយ ។ រោងម គុ. ដែលមានប្រកាសខ្លះដ៏ស្រស់បំព្រង ។ រោងមទៅ គុ. ដែល ចេញប្រកាសស្រួលស្រួលស្រស់ស្រាយ ។ រោងមយន្ត គុ. ដែលមានប្រកាសស្រស់ស្រាយសំរាប់លក់ ។ រោងមស្រី គុ. ដែលមានប្រកាសប្រកបដោយសំអ្រួលស្រួល ។ (ពាក្យទាំងនេះ ប្រើដើម្បីយាយសរសើរសំអ្រួល, សម្រាប់ប្រើផែនកពាក្យ) ។

ផែនឡា កិ. វិ. ឬ គុ. ដំកែងដោយជ្រុលច្រើន, ដោយផ្អើល : មិយាយរោងឡា, ឮសូររោងឡាខ្លះ មនុស្សរោងឡា ។ ប្រើជា រោងឡាខ្លះ ក៏មាន ។

ផែន គុ. ដែលមិនទាន់ផ្អែក ។ ចំនាត់ដំរីមនុស្សដែល កាត់ប្រទេសចិន ។ ព. ប្រ. កំរិតរោង, រោងរោង, រោង ណាស់ ដំរីមិនត្រាល មិនទាន់ដំរីខ្ពស់ប្រុងដាក់លក់... ។

ផែន ឬ ប្រផែន កិ. ដណ្តើមយកល្អ, ប្រលក់- ប្រផែនដោយរកការដឹកដាច់ ។

ផែនៗ ខ. សូរ្យដោយចំរើនខ្ពស់របស់ផ្ទះដែលរឹងឬស្លុះ រុះរាញ់ ។

ផែនា ១. ឈ្មោះឈើមួយប្រភេទ ប្រើការចោទប្រើ

យ៉ាង : គេប្រើវាធ្វើជាប ឬ ខ្សែដំរីដើមដោយឈើ ធំជា ។

ផ្លុយ កិ. វិ. ដែលលើកចេញឡើង, ដែលឆ្ងាយឆ្ងើយ ឡើង : លើកម្រាមដៃឆ្ងាយ ។ ឆ. ពាក្យសំដែងអាការមួយ ទំរង់ដំរីលើកដែលសំដៅ : ប្រាប់ថាឲ្យលើក បែរជា ដាក់ទៅវិញឆ្ងាយ ! ថាឲ្យឈ្ងុសត្រឡប់ជាចាំដំរីទៅ វិញឆ្ងាយ ។

ផ្លាង កិ. ដោតដំរីឈើអណ្តូកឲ្យលាប់កាង : ផ្លាង មាត់ ។ ប្រើជា គុ. ក៏មាន : មាត់ផ្លាង ។

ផ្លាវ កិ. ក្រាមគ្រួស : ផ្លាវព្រៃ ។ ផ្លាវដំរី ពល ផែនចេញព្រៃ ។

ផ្លិល កិ. វិ. ដែលកម្រិតចង្អុលឡើង មើលទៅ ឃើញដូចគ្រឿងភ្លើង (ព. ស.) ។

ផ្លឹង កិ. វិ. ឬ គុ. ដែលឈរត្រង់កាង ឥតកម្រិត ឥតភាពបែ : ឈរផ្លឹង, បាត់ផ្លឹង ។

ផ្លិះ កិ. កេរកាយ, ទាត់ចេញដោយគ្រាមដៃឬដោយ កំលាត់ឈើ, ឬស្រ្តីដាំដើម : ផ្លិះដំរីវិញ ។

ផ្លិះផ្លៀល កិ. ឬ កិ. វិ. (ព. ប្រ.) ចាក់ចុះតាមអាយ ដូចជាផ្លិះផ្លៀលដំរីលើដំរី : ទំនៀមផ្លៀល ទាល់តែ បាត់ការ; មិយាយផ្លិះផ្លៀល ទាល់តែចុះសម្រេច ។

ផ្លែ ច. (ប. ព. ទូល) ។
 ផ្កុប (ដើង ឆ) ក៏. វ. ដែលមានសណ្ឋានចេញពី
 បន្ទុះ : អង្គុយផ្កុប, លោកផ្កុប ។
 ផ្កោញ (ដើង ឆ) ឆ. អរិយវិទ្យា (ព. ក. ក.) ។
 ផ្កោ (ដើង ឆ) ឆ. ឈ្មោះត្រីស្រពាមួយប្រភេទ ត្រូវ
 វិលៈ កាលនៅក្នុងគោយោង (ត្រីជៀវ) ធំទៅទៀតហៅថា
 ត្រីឆ្មារ, ទៅក៏ឆ្មារទៅទៀតហៅថា កញ្ច ។
 ផ្កោរ (ដើង ឆ) ឆ. ដុំមាស ... ។
 ផ្កង ឆ. អរិយវិទ្យា (ដើម ឆ) : វិទ្យាផ្កង
 ផ្កង ឬ វេល្លផ្កង ។
 ផ្កាវី ឆ. ឈើកំរើមប្រើជាឆ្ការ សម្រាប់ចងមង, អញ្ច
 ជាដើម ឲ្យស្មើគ្នា ។
 ផ្កាវីមាត់ ឆ. សេរីយោងដែលចាប់មាត់, ក្រវាត់,
 ទឹក (ចិនស្មៅត្រី, ក្របីក្របី ចាប់មាត់) ។
 ផ្កាល់ ឆ. គ្រឿងអាវុធរបស់សត្វចេញពីចុះ ឆ្ម
 នៅដើម សម្រាប់ការការពារ : ផ្កាល់មាត់, ផ្កាល់ក្រវាត់ ។
 ផ្កាល់មាត់ ឆ. ឈ្មោះឈើមួយប្រភេទ មាន
 ចន្ទស្រដៀងនឹងផ្កាល់មាត់ : គេប្រើក្នុងផ្កាល់មាត់ជា
 ចន្ទស្រដៀងគ្នា ។

ផ្កាល ឆ. ឈើយង់ត្រីស្រព ដែលហែរក្រវាត់ឈ្មោះ
 ក្រវាត់ គេប្រើទេវតាចម្រើនចាញ់នាហៈ ឬដំកិតសត្វមានមាត់
 ជាដើម ដែលហែរចេញពីកមាត់ចៀតនៅដីចុះ : មេមាត់យ៉ាង
 ផ្កាល ។
 ផ្កាមី ឆ. ឈើកណ្តាប់ស្រូវដែលគេប្រើជាឈើប្រឡង
 គ្រឹមគ្រង ឆ្នាប់ទុកឲ្យតាយចោកតាយចែង ធំឲ្យគ្រាប់ស្រូវដុះ
 អស់ : កណ្តាប់ ២ ផ្កាមី, ផ្កាមីកណ្តាប់រស់រវើកដោយ
 គ្រូឲ្យរស់ឲ្យចាំបាច់ ។
 ផ្កាវី ឆ. ប្រដាប់សម្រាប់ចុក : ផ្កាវី ។
 ផ្កាវី ឆ. អរិយវិទ្យា គ្រងកន្លែងដែលពុក
 ឆ្ម ។ ពុកកុយឆ្មដែលគេប្រើ ហើយយកទៅចុកគ្រងកន្លែង
 នោះ ក៏ហៅ ផ្កាវី ដែរ ។
 ផ្កាវី ឆ. ស្ថាបត្យកម្ម, សម្បត្តិ : សាច់ឈើមាន
 ឆ្ម ។ ឆ. ដែលមានសម្បត្តិ : សំពត់ឆ្មាវី ។
 ផ្កាវី ឆ. ប្រដាប់ធ្វើដោយដីឬដោយលោហជាតិសម្រាប់
 ចង្កឹមសេរី ។
 ផ្កាវី ឆ. ប្រដាប់ធ្វើដោយដីឬដោយលោហជាតិសម្រាប់
 ចង្កឹមសេរី ។
 ផ្កាវី ឆ. ផ្កាដែលគេប្រើប្រាស់ឲ្យដើមឆ្ម
 សម្រាប់ចង្កឹមសេរី ។
 ផ្កាវី ឆ. ឈ្មោះត្រីស្រពាមួយប្រភេទ ។

ផ្កាមី ឆ. ដែលលើសជាងគេ, ធំ : ផ្កាមី,
 ចំណេះផ្កាមី, ប្រាជ្ញាផ្កាមី ។ ប្រើជា ក៏. វ. កំពា
 ចេះផ្កាមី ចេះដាច់ដៃ ។ ប្រើទាំងអក្រកំពា : កាច
 ផ្កាមី, ខូចផ្កាមី, កាក្រក់ផ្កាមី ។
 ផ្កាវី ឆ. ប្រើ : ផ្កាវី, ផ្កាវី ។
 ផ្កាវី ឆ. មាត់សម្បត្តិ ឬមាត់ទន្លេ, ស្លឹក គ្រងដែលមាន
 សណ្ឋានគ្រោងមានផ្កាវីចាប់ស្រួល : ផ្កាវី ។
 ផ្កាវី ឆ. ដែលមិនប្រើ (ប្រើឈើយង់ត្រីក្រវាត់
 លា) : ផ្កាវី ផ្កាវី ។ ក្រវាត់មិនប្រើ ។
 ផ្កាវី ក៏. គោ, ប្រមាណ, ស្ថាន, ចាប់មុនដោយស្ថាន,
 ម៉ែសំគោ : ផ្កាវី ។
 ផ្កាវី ឆ. កំណត់សម្រេចស្ថាន ។ សំបុត្រចុង
 ឆ្មឈ្មោះសម្រេចសម្រេច ។ ស្ថាន, សំបុត្រចាប់ស្ថានដែលត្រូវ
 បានដោយចាប់ផ្សិតចុងស្រួត, ឲ្យដំណាច់ ។
 ផ្កាវី ឆ. កំណត់សម្រេចស្ថាន ។
 ផ្កាវី ឆ. ប្រដាប់ធ្វើដោយដីឬដោយលោហជាតិសម្រាប់
 ចង្កឹមសេរី ។
 ផ្កាវី ឆ. ផ្កាដែលគេប្រើប្រាស់ឲ្យដើមឆ្ម
 សម្រាប់ចង្កឹមសេរី ។
 ផ្កាវី ឆ. ឈ្មោះត្រីស្រពាមួយប្រភេទ ។

ផ្កាមី ក៏. ចាប់មួយច្រើន, ច្រើន : ផ្កាមីដោយ
 ប្រាម ។ ឆ. ចំណេះផ្កាមី ។
 ផ្កាមី ក៏. ចាប់មួយច្រើន ។
 ផ្កាមី ឬ ផ្កាមី ឆ. ឈ្មោះត្រីស្រពាមួយប្រភេទ សណ្ឋាន
 គ្រឹមគ្រា ។
 ផ្កាមី ឆ. ដែលដោយផ្កាវីសំពត់ឆ្មា : សាច់
 សំពត់ឆ្មាប្រើសម្រាប់ ។
 ផ្កាមី ក៏. ចាប់មួយច្រើនដោយយកចំណាយស្រួត ។
 ផ្កាមី ឆ. ឆ. ឆ. ចំណេះ, សំគោ, គ្រង : ផ្កាមី
 ផ្កាមី ។
 ផ្កាមី ក៏. ស្ថាន ។ ឆ. ដែលសម្រេចស្ថាន, ដែល
 កេស៊ីដោយចំណេះ ។
 ផ្កាមី ឆ. ស្រីត្រូវសម្រេចស្ថាន គឺស្រីត្រូវដោះស្រាយ
 គឺស្រីត្រូវដោះស្រាយស្ថាន ។
 ផ្កាមី ឆ. ចស្ថានចុងចុងមួយប្រភេទជាសម្រេចដំណាច់
 (ព. ទ. ឆ.) : ផ្កាមីមាត់កណ្តាប់ឲ្យដំណាច់ (ឆ្មាមី
 នៅក្នុងគោត្រីក្រវាត់) ។
 ផ្កាមី (ប. ព. គោត្រី) ។
 ផ្កាមី ឆ. សម្រាប់ស្រួតជាស្ថានមួយប្រភេទ សម្រាប់
 ស្រដៀងនឹងផ្កា ជាសម្រាប់ : ផ្កាមីមាត់ឆ្មា
 គោត ។

ឆ្នាំ គ. ចូលចំផុត: សម្រាប់ហៅវត្តដែលចូលដំបូង
 ខ្សែក្រវាញ: សរសេរចុះឆ្នាំ, សរសេរឆ្នាំ ។
 (ក្រុមគ្នាប្រយោជន៍ ឆ្នាំចូល សម្រាប់ប្រើការបោះប្រើ
 យ៉ាងមានប្រិះប្រិយ្យផ្គត់ផ្គង់) ។
 ឆ្នួល កិ. ប្រមូលឲ្យចូលគ្នា: ឆ្នួលសំរាប់ ។
 រមូលប្រមូលឲ្យចូលគ្នា: ឆ្នួលរោះ ។
 ឆ្នើង គ. ដែលកាន់ខ្លួន, តើអតើ: មនុស្ស
 ឆ្នើម ។ ឆ្នើមក្រឡឹង ឆ្នើមចូលបែបភាព ។ ឆ្នើមកំ-
 រួក ឆ្នើមធ្វើឆ្នើម ។ ឆ្នើមវិញ ឆ្នើមយកចូល លេងខ្លួន
 ឆ្នៀង កិ. បែបលំបាក: ឆ្នៀងរើស, ឆ្នៀង
 វិភាគរើស ។
 ឆ្នៃ ប. (ម. ព. ឆ្នើម) ។
 ឆ្នាំ ខ. គូចាំរក្សា: ឆ្នាំទា, ឆ្នាំបន្ទាយ (ព. ប.) ។
 ឆ្នាំ កិ. លក់រោះឆ្នើមចូលក្រោយ លក់ឆ្នើម យក
 សាច់ខ្លះ: ឆ្នាក់ច្រវៀង ។
 ឆ្នាំ ២ គ. ដែលមានពណ៌ដ៏ចម្រុះ: សំរាប់ឆ្នាក់
 ឆ្នាំ ៣ ខ. សម្រាប់ប្រើប្រាស់ឆ្នាំ, ពាក់ដំបូង ។
 ឆ្នាំង កិ. ទៅប្រើយកទៅប្រើយក, កាត់រើស: ។
 ឆ្នាំងស្រួច, ឆ្នាំងទា, ឆ្នាំងរូប, ឆ្នាំងខ្ពស់ ។ គ. ដែល

រាលដាលដាច់កើតទៅទៀត: រោគឆ្នាំង, ជម្ងឺឆ្នាំង ។
 ឆ្នាំងទា កិ. សម្រាលកូន (ព. ប.) ។ ធ្វើបុណ្យសម្រេច
 បញ្ចប់ ឲ្យប្រើឧបាយដៃដើមទៀត: ឆ្នាំងបុណ្យ, ឆ្នាំង
 វិហារ, ឆ្នាំងសាលា, ឆ្នាំងកុដ, ឆ្នាំងជួស, ឆ្នាំងស្លា ។
 ឆ្នាំងព្រះបាទ ខ. (វ. ស.) ស្បែកដើម, ប្រដាប់
 ដើម: ស្បែកឆ្នាំងព្រះបាទ ។
 ឆ្នាំ កិ. វិ. ដែលចេញអាកប្បកិរិយាប្រយោជន៍ តែវិ-
 កម, ទើបទោស: ឆ្នាំទា, សុទ្ធា, ឆ្នាំចុះឆ្នាំទៀត ។
 ឆ្នាក់ កិ. ធ្វើការបញ្ចប់ដោយដាច់ ដោយខ្លះ
 សាច់ឈើ សាច់ដែកដើម: ឆ្នាក់ទៀត (ព. ប.) ចាក់-
 ចុក, លែងក្រឡើង ។
 ឆ្នាត គ. (ម. ព. ឆ្នាស) ។
 ឆ្នាម ខ. ឆ្នាមគ្រឹះធម្មតា មានខ្នងដូចឆ្នាម
 មុតណាស់: ឆ្នាមច្រើនតែទៅក្នុងសមុទ្រ ។
 ឆ្នាល គ. ពាក្យប្រើប្រាស់ពាក្យ ឆ្នាត (ម. ព.
 ឆ្នាត, ឆ្នាស) ។
 ឆ្នាល់ កិ. ចម្រុះ, រំលែកយក: ឆ្នាល់ណា ។
 ឆ្នើម គ. ដែលចូលច្រឡំ: ក្បាលកូចឆ្នើម ។
 ឆ្នុះ កិ. បំប្លែងយើងដោយច្បុះ: ឆ្នុះស្រាមាស,

ឆ្នុះកញ្ចក់, ឆ្នុះគ្រី ។ យល់ច្បាស់ដោយប្រាថ្នា, ដោយ
 បញ្ជាច្បាស់ គ. លោក, ភៅ ឆ្នុះស្រមោលបាត: ឆ្នុះ ។
 ឆ្នុក គ. ដែលលាយឡំគ្នា ឆ្នុកស្រូវ ស្នូកស្រូវ
 គ្រងចន្លោះដែលក្លាយកាត់ ឬដែលលាយដោយទឹកលិចដើម
 ឆ្នុង ខ. ឆ្នុះស្រុកមួយក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ខ្សែក្រវាញ
 ប្រពៃ: ស្រុកឆ្នុង ។
 ឆ្នុញ ខ. ឆ្នុះគ្រឹះរំលែកមួយប្រភេទ ស្រដៀងនឹងគ្រឹះ
 រឹងតែខ្ពស់ ។
 ឆ្នុំ ខ. ឆ្នុះឆ្នុះ ២ (គោ) ។
 ឆ្នើយ កិ. ឆបសំដី, ឆបសំបុត្រ, ដីកា ។ ឆ្នើយឆ្នើម
 ឆបក្បាលដំបូងតែឆ្នើម ។
 ឆ្នៀត កិ. រំលែកគេលឆ្នើកំពូកាភ្លើង, ស្លូតស្លាត់ធ្វើ ។
 ឆ្នៀតឆ្នាត គ. ឆ្នាសវិ (ម. ព. ឆ្នាស) ។
 ឆ្នៀតឆ្នាស ខ. ពាក្យប្រើប្រាស់ពាក្យ: ឆ្នៀត-
 ឆ្នាត (ម. ព. ឆ្នាស) ។
 ឆ្នៀ ប. ពាក្យសម្រាប់និយាយឲ្យដឹងពាក្យ: ឆ្នៀត
 ឆ្នៀតឆ្នៀត, សុំស្តាប់ដោយស្ងៀម ។
 ឆ្នៀត គ. ចម្រុះ, ផ្សេងដោយខ្សែក, ដែលមិនគ្រប់ប្រពៃ:
 មិនគ្រប់យើង: ឆ្នៀតឆ្នៀត, មនុស្សឆ្នៀត (ម. ព. ចម្រុះ
 ឆ្នៀត) ។

ឆ្នៀង ខ. ឆ្នៀងដំបូងឆ្នៀងស្រួល ដោយបង្ក
 ដំបូងដាច់ដែលដាច់ដែលដាច់: ឆ្នៀងឆ្នៀង ។
 ឆ្នៀត គ. ដែលស្រួលដោយ: ឆ្នៀត (ប្រើប្រាស់
 តែក្នុងការ) ។
 ឆ្នៀង ខ. ឆ្នៀតគ្រឹះរំលែកមួយប្រភេទ ស្រដៀងនឹង
 តែក្នុងការប្រើប្រាស់ ។
 ឆ្នៀ ខ. ស្នូកក្រវាញដំបូងសម្រាប់ដើម (ម. ព. ឆ្នៀ
 ឆ្នៀ ខ. ឆ្នៀ) ។
 ឆ្នៀ គ. ដែលផ្ទុះចូលកញ្ចក់: ឆ្នៀតឆ្នៀត ។ ឆ្នៀ-
 យាយថា ឆ្នៀតឆ្នៀត, ឆ្នៀតកំរាម (ម. ព. ឆ្នៀតឆ្នៀត) ។
 ឆ្នៀ ខ. ស្នូកក្រវាញដំបូង ឬស្នូកយយដោយដាច់
 បង្កើតដើម ។
 ឆ្នៀត ខ. (ម. ព. ឆ្នៀត) ។
 ឆ្នៀតកិ. ចង់ឆ្នៀតឆ្នៀត: ឆ្នៀតឆ្នៀតឆ្នៀត ។
 ឆ្នៀង ខ. ឆ្នៀងលោកលេខដាច់ខ្ពស់មួយប្រភេទ ។
 ឆ្នៀត ខ. ស្នូកក្រវាញដែលស្រួលទៅលើអាកាស ។
 ឆ្នៀតឆ្នៀត ឬ ឆ្នៀតឆ្នៀត កិ. វិ. ដែលហើប្រ-
 ឡឹកប្រឡាក់ទៅមក: ឆ្នៀតឆ្នៀតឆ្នៀតឆ្នៀតឆ្នៀត ។
 ឆ្នៀតឆ្នៀត កិ. វិ. ដែលខ្លាំងខ្លាំង: ហើបឆ្នៀតឆ្នៀត,
 ប្រើប្រាស់ហើបឆ្នៀតឆ្នៀតក្នុងកំរាម ។

